

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z. s.

Šlechtitelský program

plemene

český norik

- Obsah:
- I. Šlechtitelský program včetně řádu plemenné knihy
  - II. Zkušební řád
  - III. Přílohy:
    - 1. Popisový list hříběte plemene český norik
    - 2. Popisový list plemene český norik
    - 3. Drezurní úloha zkoušky výkonnosti
    - 4. Plán trasy vozatajského parkuru
    - 5. Tiskopis Zkoušky výkonnosti plemene český norik
    - 6. Protokol o zápisu hřebce plemene český norik do PK
    - 7. Rozhodnutí o zápisu hřebce plemene český norik do PK
    - 8. Finanční řád plemenné knihy plemene český norik
    - 9. Zootechnické osvědčení
    - 10. Potvrzení o původu

I. Šlechtitelský program včetně řádu plemenné knihy pro plemeno český norik

Informace o historii plemene

Norický kůň pochází z alpské oblasti Rakouska, kde byl chován už před dvěma tisíci lety. Jeho název se odvozuje od názvu římské provincie Noricum vzniklé v oblasti Rakouska na počátku našeho letopočtu. Do Českých zemí se dostávali první norici jako nosní a později tažní koně po „Zlaté stezce“ směřující z Terstu, Solnohradu a Lince přes Prachatice do Netolic a dále do Českých Budějovic a do Prahy. V příhraniční oblasti jižních Čech se proto noričtí koně vyskytovali dávno před tím, než byli oficiálně první chladnokrevní hřebci přiděleni do českého chovu, k čemuž došlo v roce 1868 v oblasti státního hřebčince v Písku. Ve větším počtu byli do Čech dováženi noričtí hřebci až v období 1892 až 1923 a po omezení jejich působení až do roku 1938 se opět rozšířila jejich působnost intenzivnějším dovozem zvláště v roce 1943, kdy se začali tito koně dovážet z Rakouska i Bavorska. V roce 1946 bylo v Českých zemích 108 norických hřebců.

Změna politických poměrů v roce 1948 způsobila přerušení chovatelských kontaktů s Rakouskem a Bavorskem a prakticky zabránila dovozu plemenného materiálu. K chovu byli využíváni jedinci domácího původu, často bez ohledu na plemennou příslušnost, pouze s ohledem na užitkový typ a pracovní výkonnost. Nezanedbatelný vliv na utváření plemene měly i přírodní podmínky a kvalita výživy koní. Snaha o soběstačnost při zajištění koní pro potřeby soustředování dřeva vedla v rámci podniků státních lesů k vytvoření soustředěných chovů, ve kterých byla šlechtitelská práce zaměřena především na vhodnost chladnokrevných koní pro práci v lesních porostech.

Kombinací působení norických a belgických hřebců vznikl v Čechách po druhé světové válce český chladnokrevník, který se vyznačoval větším rámcem, často na vyšší noze, méně hluboký, ale často delšího rámce, s lehčím fundamentem a méně výraznými klouby a celkově sušší stavbou těla oproti tehdejšímu chladnokrevníku moravskému. Tyto charakteristiky přetrvávají v chovu českého norika i do současnosti.

Po vzniku samostatných plemenných knih pro jednotlivá chladnokrevná plemena koní v České republice v roce 1995 byli jedinci českého chladnokrevníka s významným podílem genů norického plemene, v souladu s Vyhláškou MZe 326/1992 Sb., vyhlášeni jako plemeno norik. Řád plemenné knihy norika umožňoval, aby norické klisny byly zapouštěny hřebci slezského norika a bylo to považováno za proces zušlechťování. To bylo příčinou genetické propojenosti populace norika a slezského norika. Dotační podpora slezského norika jako genetického živočišného zdroje ovlivnila preferenci chovatelů. Výsledkem byl výrazný nárůst počtu slezských noriků a stálý pokles počtu evidovaných norických koní. Významnějším důsledkem však bylo postupné stírání dřívě patrných rozdílů mezi norikem a slezským norikem, které se projevovalo především v rámci a plemenném typu koní.

Norický kůň se odlišuje od slezského norika především větším rámcem a méně suchou tělesnou stavbou, která byla u slezského norika ovlivněna využíváním teplokrevných klisen při vzniku slezského norika. Je hrubší, má delší, méně suchou hlavu, často lehčí hřbetní linii a skloněnou pánev. V hrudi je méně hluboký, ale často velmi široký. Končetiny jsou silné, kostnaté s výraznými klouby a pevnými kopyty.

Na vytváření současné populace českých norických koní se největší mírou podíleli hřebci tohoto plemene, kteří byli potomky importovaných originálních rakouských a bavorských noriků. Současní hřebci českého norika náleží k následujícím významným liniím: Nero Diamant VI (*1941), Neuwirt Diamant IX (*1952), Zeus Schaunitz (*1981), Gothenscherz (*1940), Streiter Vulkan (*1939), Amor T (*1888), Wesinger Diamant XII (*1991), Vogel Vulkan XI (*1958), Direkt (*1974), Bravo (*1914), Norbert (*1887), Randolf.

Šlechtitelská práce probíhající v době socialismu v podmínkách kolektivizace zemědělství, dlouhodobá odtrženost od původní norické populace a působení soustředěných chovů se zaměřením na využití koní pro práci v lesních porostech se staly příčinou změny exteriérových i biologických vlastností koní. Experimentálně byla potvrzena i genetická odlišnost populace českého norika od populace rakouské (Vostrá Vydrová et al, 2018). Z toho důvodu je plemenná kniha norického koně vedena jako mateřská plemenná kniha (plemenná kniha původu).

V současnosti (v roce 2020) jsou v chovu zařazeni následující hřebci: 2980 Nick, 1438 Nippur zuberský, 2449 Nanuk, 1273 Zentus Schaunitz XVI, 2704 Gatsby z Ostřetína, 1445 Streit, 1705 Šumík, 1837 Neugot z Borčic, 2065 Nikon, 2701 Noddy, 2204 Frigo, 1152 White Tiger, 1155 Vespan, 729 Dir, 2585 Glenn, 2601 Zero vrbický, 1706 Scheron, 2910 Biskup, 2698 Frodo, 964 Schifon, 2203 Šimon, 2450 Rapan, 2583 Wonderful, 2443 Venouš, 2318 Wendelín, 2062 Basango, 2584 Fantom, 2690 Nugi ze Sukorad, 1334 Direkt, 1952 Galvas, 2061 Bertold, 1439 Sagem.

Aby nemohlo docházet k záměně názvu plemene norický kůň chovaného v České republice s plemeny norických koní chovaných v okolních zemích, bude podle přílohy 1, část 2, odst. 1, písmeno b nařízení EU 2016/1012 nadále pro toto plemeno používán název český norik.

1. Cíl šlechtění plemene

Cílem šlechtění českého norika je zachovat v České republice populaci vzniklou pod vlivem norického koně jako historicky nejstaršího chladnokrevného plemene koní chovaného na našem území. Cílem šlechtění je postupně zlepšovat fyziologické, exteriérové a výkonnostní vlastnosti plemene český norik tak, aby byl konkurence schopný vůči ostatním chladnokrevným plemenům chovaným v České republice nebo dováženým do České republiky ze zahraničí.

2. Název plemene

Plemeno nese název český norik (Czech norik, Tschechisch norik, norik tchèque, norik ceco, Czeski norik) a jeho chov je pokračováním chovu a šlechtění norického koně v České republice, pro jehož šlechtění je Uznáním chovatelským sdružením od roku 1995 Asociace svazů chovatelů koní v ČR, z. s. Předchozí název norický kůň je i nadále platný na všech dokladech platných před účinností této změny.

3. Vlastnosti plemene

Charakteristické znaky a vlastnosti

Mohutný chladnokrevný kůň středního, delšího rámce. Hlava těžší, mohutná, s výrazným okem, rovná, možný mírný klabonos, krk středně dlouhý, středně vysoko nasazený s méně výrazným kohoutkem, dobře úhlovaná až strmější lopatka, prostorný, středně hluboký, delší a oválný hrudník, se středně dlouhou, volnější horní linií, středně dlouhá pevná bedra, mohutná, středně široká a dlouhá, oválná, mírně štěpená a svažitá zád'. Fundament silný, kostnatý, suchý, s menším výskytem rousů, kopyta pevná, pružná, dobře utvářená. Klouby výrazné, suché, spěnka kratší, pevná. Pracovitý a dobře ovladatelný kůň přiměřeného temperamentu, pevné konstituce, dobrého charakteru, dobře krmitelný, pohyblivý, s dostatečně prostornými chody.

Barva

Převážně hnědáci až tmaví hnědáci a ryzáci až tmaví ryzáci, v menším počtu vraníci a sporadicky nevybělující bělouši. Výskyt bílých odznaků na hlavě a končetinách. Kůže tmavě pigmentovaná.

Minimální tělesné míry při zápisu do hlavního oddílu plemenné knihy, HPKK a HPKH

	Hřebci 2,5 roku	Hřebci 3,5 roku	Klisny 3 roky
KVP (cm)	166	170	165
KVH (cm)	156	158	155
Obvod hrudi (cm)	187	192	192
Obvod holeně (cm)	23,5	24	23
Index formátu těla (ŠDT/KVH)x100	103–109	104–110	105–115

Požadavky na plemenné klisny a hřebce a při zápisu do hlavního oddílu plemenné knihy

Ukazatel	žádoucí	nežádoucí
Typ	dostatečně mohutný a výkonný kontinentální chladnokrevník	málo mohutný, slabý, úzký v prsou a hrudi
KVH - H	158 až 165	malý nebo příliš velký rámec
KVH - K	156 až 162	malý nebo příliš velký rámec
Max KVH	170	přerostlí jedinci
Ohol - H	23 až 26	slabší holeň, návní kosti
O hol - K	22 až 25	slabší holeň, návní kosti
Rámec	obdélníkový, střední až velký	krátký, příliš dlouhý
Hlava	těžká, dlouhá, hrubší, rovná i mírný klabonos	nesouměrná k tělu, štíčí, příliš hrubá, s výrazným klabonosem
Oko	zřetelné,	prasečí, rybí
Krk	středně dlouhý, svalnatý	obrácený, slabý, příliš krátký
Kohoutek	dlouhý, méně zřetelný	krátký, ostrý
Hřbet	dlouhý, někdy měkčí	krátký, příliš dlouhý
Bedra	delší, pevná	kapří, odsazená, vlčí
Zád'	kratší, sražená, hranatá, někdy štěpená	příliš úzká, zvláště u klisen
Hrudník	válcovitý, dostatečně hluboký a široký, OH nejméně o 25 cm větší než KVP	zaškrcený, úzký, mělký
Končetiny	delší, kostnaté, s výraznými klouby, hrubší	slabé, lymfatické, s nevýraznými klouby
Kopyta	dobře utvářená správně zaúhlená, pevná, široká	plochá, špalíkovitá, nestejného tvaru, s poškozenou stěnou
Pohyb	prostorný, vydatný, pravidelný	málo vydatný, nepravidelný,
Temperament	klidný až živý	ariózní, nervózní, flegmatický
Charakter	dobrý, ochotně spolupracující	jakékoliv vady charakteru
Konstituce	pevná	jemná, lymfatická

Chody – pravidelné, středně prostorné.

Užitkové vlastnosti

Plemeno se vyznačuje, dlouhověkostí, dobrou plodností, pevnou konstitucí, adaptabilitou pro různá prostředí a dobrou krmitelností. Je určeno především pro práci v tahu.

Psychické vlastnosti

Zvířata jsou klidného až živého temperamentu, dobrého charakteru, snadno ovladatelná, učenlivá, pracovitá a dobře spolupracující s lidmi.

4. Chovný cíl

Chovným cílem je chladnokrevný kůň, dospívající ve čtyřech letech stáří, mírně delšího rámce, s dobrým osvalením, vyznačující se dobrým charakterem, pevnou konstitucí a dobrou plodností. Omezení příbuzenské plemenitby je eliminováno přílivem genů jedinců shodného fylogenetického původu z okolních zemí, který podléhá schválení RPK.

5. Informace o zeměpisném území, na němž bude ŠP realizován a velikost chovné populace

Zeměpisnou oblastí, v níž se uplatňuje chovný cíl a šlechtitelský program českého norika, je celé území České republiky. Stav chovné populace v roce 2019 zahrnoval 38 hřebců a 484 klisen. Celkový počet norických koní evidovaných v Ústřední evidenci k 31. 12. 2019 činil 1352 kusů. Počet evidovaných chovatelů v roce 2019 činil 387.

6. Systém identifikace plemenných zvířat

6. 1. Evidence hříbat

Koně jsou označováni podle Zákona č. 154/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Označování koní se provádí elektronickým identifikátorem a výžehem v pravém sedle. Označování provádí odborně způsobilé osoby, na základě smluvní dohody s uznaným chovatelským sdružením, výžehem, číselným kódem tak, aby bylo co nejvíce šetřeno zdraví a psychická pohoda koně. V případě použití elektronického identifikátoru bude tento umístěn uprostřed šije, v krajně šíjového vazy levé strany krku.

Označování koní se provádí za účelem identifikace zvířete v kombinaci s popisem základní barvy, vrozených a získaných odznaků a chlupových vírů na těle koně.

K zabezpečení identity se označuje výžehem každé narozené a registrované hříbě pod matkou, tj. nejpozději do stáří 8 měsíců. Pokud není hříbě označeno pod matkou, je vyžadováno ověření původu podle DNA. V pravé sedlové krajíně se provede označení složené ze dvou částí. V horní části číslo územní knihy hříbat a v dolní části pořadové číslo hříběte v územní knize hříbat. Horní číslo je maximálně dvouciferné, dolní číslo maximálně trojciferné.

Na levém stehně hříběte bude provedeno pouze označení symbolu příslušnosti k plemenné knize (písmeno N). Čísla pro označování hříbat v pravé sedlové krajíně nesmějí být menší než 3,5 cm a větší než 4 cm na výšku. Umístění označení v pravém sedle hříběte. Horní kraj čísel horní řady musí být na dlaň od střední linie páteře. Poslední číslo dolní řady (zadní okraj) musí být na dlaň od zadního okraje lopatky. Při označování dospělých koní mají výžehy velikost 6,5 až 7 cm.

Plemeno český norik má kódové označení 66.

Hříbata narozená z rodičů zapsaných v hlavním oddílu PK budou zapsána do plemenného registru. Hříbata, z matek zapsaných do doplňkového oddílu PK po otci zapsaném v hlavním oddílu PK, budou registrována v doplňkovém oddílu PK do splnění požadavků pro zápis do hlavního oddílu PK.

6. 2. Označování a tvorba identifikačního čísla

Potomstvo hřebců a klisen zapsaných v PK se při registraci pod klisnou označuje na levém stehně písmenem N. Hříbata exportována v mateřském těle nebo formou embryí mohou být opatřena výžehy PK N jen se souhlasem RPK.

Při zápisu klisen jiných plemen do PK N se neprovádí výžehy příslušnosti k plemeni u těch koní, kteří jsou již označeni výžehy některého jiného Uznaného chovatelského sdružení.

Každý kůň obdrží při registraci do plemenné knihy identifikační číslo. Toto číslo je patnáctimístné a nemění se.

Plemenný hřelec 2443 Venouš, : 13/981, nar.: 18. 4. 2015

Příklad: 203 001 661398115 identifikační číslo
203 - kód země Česká republika
001 - číslo organizace, která provádí registraci (UCHS)
661398115- registrační číslo koně (dříve životní)
66 - kód plemene N
13 - číslo registrační knihy
981 - pořadové číslo koně v registrační knize
15 - poslední dvojčíslí roku narození

Symbole označující příslušnost k chovateli – vlastnické výžehy – mohou být provedeny na pravém stehně na doporučení RPK a po schválení Uznaným chovatelským sdružením

Pojmenování koní

Plemenní hřebci – dnem platnosti PK obdrží každý hřebec nově zapsaný do PK jméno, které má stejné začáteční písmeno jako jméno jeho otce, pokud jeho jméno tuto zásadu již nerespektuje, nebo pokud má stejné jméno jako jiný hřebec již v této PK zapsaný.

Již jednou udělené jméno nějakému hřebci se nesmí použít pro jiného hřebce s výjimkou jeho vlastního bratra, a to s dodatkem 2, 3 atd. Stejně jméno bez dodatku smí být použito u jiného hřebce po uplynutí alespoň 25 let.

Plemenné klisny – pojmenovávání plemenných klisen je libovolné a přísluší chovateli.

7. Informace o záznamu rodokmenů, vzor zootechnického osvědčení a pravidla jeho vydávání

Zootechnické osvědčení je oprávněno vystavovat a potvrzovat výhradně Uzané chovatelské sdružení (UCHS), a to pouze na čistokrevné plemenné koně zapsané do hlavního oddílu PK a jejich potomstvo.

Oficiální dokladem o identitě, původu a hodnotě čistokrevných plemenných koní je Zootechnické osvědčení, které musí být v souladu s Nařízením EP a Rady EU č. 1012/2016.

Zootechnické osvědčení vydává UCHS na všechny mladé a dospělé koně. Vystavuje se po zaregistrování a označení hříběte a po zaslání potvrzeného připouštěcího lístku na adresu UCHS, u starších koní musí žadatel předložit objednávku (žádost).

Zootechnické osvědčení má platnost oficiálního dokladu o původu a je možno ho použít při prodeji, výstavách, svodech, likvidacích pojistných událostí atd. Při ověřování původů může UCHS požadovat ověření původu podle DNA. U hříbat pocházejících z inseminace a embryotransferu je doklad o provedení ověření původu podle DNA testu podmínkou k vystavení dokladu o původu.

Vystavení zootechnického osvědčení

Zootechnické osvědčení se vystavuje při splnění níže uvedených předpokladů:

- Otec i matka jsou v době připuštění nebo nejpozději v roce narození hříběte (do 31.12. daného roku) zapsaní do příslušného oddílu hlavní plemenné knihy mimo plemenný registr.
- Při registraci hříběte byl předložen potvrzený připouštěcí lístek.
- Byla provedena identifikace a registrace hříběte pracovníkem pověřeným UCHS.

Údaje v Zootechnickém osvědčení odpovídají přímo použitelnému evropskému předpisu.

Vzor Zootechnického osvědčení je uveden v příloze č. 9.

Na každé zvíře zapsané v doplňkovém oddílu plemenné knihy českého norika se vystavuje Potvrzení o původu, které obsahuje obdobné údaje.

Vzor Potvrzení o původu je uveden v příloze č. 10.

8. Selekční a šlechtitelské cíle

8. 1. Selekční kritéria

Při zápisu do plemenné knihy (mimo knihu hříbat) je zpracován lineární popis koně podle platné metodiky a koně jsou hodnoceni s využitím 10 bodové stupnice, přičemž se hodnotí:

- a) plemenný typ a pohlavní výraz,
- b) utváření jednotlivých tělesných partií:

1. hlava,
2. krk,
3. stavba těla,
4. přední končetiny,
5. zadní končetiny.

- c) mechanika pohybu:

1. krok,
2. klus.

- d) konstituční vlastnosti:

1. temperament,
2. charakter.

Hodnocení je s přesností na 0,1 bodu podle následující stupnice: 10 – vynikající, 9 – velmi dobrý, 8 – dobrý, 7 – téměř dobrý, 6 – uspokojivý, 5 – dostatečný, 4 – nedostatečný, 3 – téměř špatný, 2 – špatný, 1 – velmi špatný.

8. 2. Šlechtitelské cíle

Cílem šlechtění je zachovat současné pozitivní vlastnosti plemene (pracovitost, odolnost, konstituční pevnost, výkonnost, dobrý charakter) a postupně rozvíjet a zlepšovat žádoucí vlastnosti umožňující konkurenceschopnost plemene (plodnost, mateřské vlastnosti, pohyblivost, prostornost pohybu, exteriérové vlastnosti, ovladatelnost).

Standard plemene je podrobně uveden v bodě 3.

8. 3. Hodnotící kritéria

Hodnocení jednotlivých kategorií koní probíhá při označování hříbat a jejich zápisu do oblastní knihy hříbat (bod 6.1) a dále na následujících chovatelských akcích.

1. Přehlídky hříbat pod klisnou

Za účelem posouzení kvality hříbat po jednotlivých otcích, jako první informace vztahující se ke kontrole dědičnosti, jsou organizovány přehlídky hříbat pod klisnou. Klisna je předváděna na ruce a hříbě na ohlávce rovněž na ruce s vodičem, nebo na obříšníku u nohy klisny. U hříbat se hodnotí pomocí 10 bodové stupnice s přesností na 0,1 bodu:

- a) stupeň vývinu s ohledem na věk,
- b) plemenný typ a pohlavní výraz,
- c) exteriér (hlava, krk, stavba těla, přední končetiny, zadní končetiny),
- d) mechanika pohybu (krok, klus),
- e) konstituční vlastnosti (temperament, charakter).

Pro účely kontroly dědičnosti je využíván lineární popis exteriéru hříbat (viz příloha č. 1).

2. Zápis klisen do PK

Klisny se do plemenné knihy zapisují ve věku 3 let, výjimečně později. Zápis zahrnuje identifikaci klisny včetně popisu základní barvy, odznaků vrozených a získaných a tělesných rozměrů. Pro vyjádření exteriérových znaků je využito lineárního popisu podle platné metodiky (viz příloha č. 2). Celkové hodnocení zahrnuje:

- a) plemenný typ a pohlavní výraz,
- b) exteriér (hlava, krk, stavba těla, přední končetiny, zadní končetiny),
- c) mechanika pohybu (krok, klus),
- d) konstituční vlastnosti (temperament a charakter).

Podle výsledku celkového hodnocení je klisna zařazena do příslušného oddílu plemenné knihy. Pro účely kontroly dědičnosti je možné na žádost majitele hodnotit hřebce a valachy stejně jako klisny. Klisna nesplňující požadavky pro zápis do hlavního oddílu plemenné knihy je zařazena do doplňkového oddílu PK

3. Zkoušky výkonnosti klisen

Zkoušky výkonnosti klisen probíhají podle schváleného zkušebního řádu. Zkoušku absolvují tříleté klisny, výjimečně starší. Před zkoušku musí klisna být zapsána do PK. Klisny absolvují zkoušku v lehké zápřeži ve dvojspřeží (obě klisny tříleté) nebo v jednospřeží ve dvou ojích v disciplíně parkur a drezura a v těžké zápřeži (v saních o hmotnosti 300 kg) v jednospřeží. Posuzuje se krok, klus, ovladatelnost a ochota k tahu pomocí 10 bodové stupnice s přesností na 0,1 bodu. Pro složení zkoušky musí klisna absolvovat všechny části zkoušky s bodovým hodnocením nejméně 5 bodů. Absolvování výkonnostní zkoušky je předpokladem pro využití klisny pro produkci plemenných hřebců. Toto ustanovení platí pro klisny narozené v roce 2015 a později.

Drezurní úloha pro zkoušky výkonnosti je uvedena v příloze č. 3.

Plánek vozatajského parkuru pro zkoušky výkonnosti je uveden v příloze č. 4.

Tiskopis pro zaznamenání průběhu zkoušky výkonnosti a její hodnocení je uveden v příloze č. 5.

4. Výstava tříletých klisen

Pro porovnání kvality tříletých klisen a za účelem vzdělávání chovatelské veřejnosti jsou organizovány výstavy tříletých klisen. Na výstavách se klisny předvádí na ruce na vozové ohlávce s lomeným čtyřkroužkovým hladkým udidlem, klisny jsou okované alespoň na předních končetinách. Hodnotící komise je nejméně tříčlenná a posuzuje:

- a) plemenný typ a pohlavní výraz,
- b) exteriér (hlava, krk, stavba těla, přední končetiny, zadní končetiny),
- c) mechanika pohybu (krok, klus),
- d) konstituční vlastnosti (temperament a charakter).

Hodnocení je individuální, veřejné, s přesností na 0,5 bodu a pořadí je stanoveno na základě součtu dosažených bodů. Komise je oprávněna nepovolit předvedení klisny, která není patřičně připravená, v odpovídajícím kondičním nebo zdravotním stavu, nebo v případě, že předvádějíci není patřičně upraven podle předem daných pravidel. Obdobným způsobem se postupuje při hodnocení koní na všech výstavách a přehlídkách pro veřejnost.

5. Zkoušky výkonnosti hřebců

Předpokladem zařazení hřebce do plemenitby je skutečnost, že úspěšně absolvuje výkonnostní zkoušky. Zkouška hřebců probíhá za stejných podmínek jako zkouška výkonnosti klisen s tím rozdílem, že drezúru i parkur v lehkém tahu absolvuje každý hřebec v jednospreži. Požadavek pro splnění zkoušky výkonnosti pro hřebce je dosažení celkového výsledku nejméně 7,5 bodů, přičemž žádné kritérium nesmí být hodnoceno méně než 7 body.

6. Výběr hřebců do plemenitby a jejich přehodnocení

Rozhodnutí o zařazení hřebce do plemenitby podléhá schválení Rady plemenné knihy. Pro toto rozhodnutí má RPK k dispozici údaje o původu hřebce, rozsahu jeho příbuzenstva z otcovské i mateřské strany, aktuální tělesné rozměry a živou hmotnost včetně porovnání s růstovým standardem. RPK při předvedení hřebce na ruce posoudí základní zdravotní ukazatele (oči, zuby, varlata) a jeho celkový zdravotní stav a zaznamená kvalitu exteriérových znaků včetně celkového bodového hodnocení zahrnujícího plemenný typ a pohlavní výraz, exteriér, mechaniku pohybu a vnitřní vlastnosti. Pro udělení výběru jsou požadována následující kritéria:

- 1) prokazatelný původ známý do 4 generace předků,
- 2) hřebec je bez zdravotních a dědičně podmíněných vad,
- 3) hřebec nezaostává za požadavky růstového standardu,
- 4) hřebec nemá závažné exteriérové nedostatky.
- 5) jeho celkové hodnocení je nejméně na úrovni 7,5 bodu za exteriér a 7,5 za výkonnost.

Oprávnění k připouštění jednotlivých hřebců pro připouštěcí sezónu (vydání připouštěcího rejstříku) uděluje Rada plemenné knihy na základě písemné žádosti majitele plemenného hřebce. Udělení tohoto oprávnění je zpoplatněno. Pro toto rozhodnutí bere Rada plemenné knihy v úvahu především věk hřebce, jeho dosavadní uplatnění v plemenitbě, kvalitu jeho potomstva a výsledky plodnosti. Hřebci, který není aktuálním přínosem ve šlechtění plemene, může RPK odmítnout udělení oprávnění k plemenitbě pro příslušný rok. Toto rozhodnutí je RPK povinna majiteli hřebce písemně sdělit s odůvodněním. V případě, že z nějakých důvodů dojde k zapuštění klisny hřebcem, jemuž pro příslušný rok nebylo uděleno oprávnění k plemenitbě, ale který je evidován ve státním registru plemenných hřebců, je možné takovému hřebci na základě písemné žádosti jeho majitele oprávnění k připouštění (připouštěcí rejstřík) pro příslušný rok dodatečně vystavit v zájmu evidence oboustranného původu potomka. Poplatek za jeho vystavení je v tomto případě dvojnásobný. U hříběte narozeného z takového připouštění bude požadováno ověření původu stanovením genetického typu.

7. Hodnocení potomstva hřebců (odhad plemenné hodnoty)

Posouzení kvality potomstva (kontrola dědičnosti) je chápáno jako základní metoda k postupnému zkvalitňování chovu. Podle finančních možností chovatelské organizace bude kontrola dědičnosti realizována některou z těchto metod nebo jejich kombinací:

- a) posouzení výsledků plodnosti plemenných hřebců,
- b) posouzení a porovnání kvality hříbat po hřebcích,
- c) porovnání jednotlivých znaků zevnějšku potomstva podle výsledku lineárního popisu včetně výsledku jednotlivých součástí celkového hodnocení s využitím statistických metod,

- d) statistické porovnání výsledků jednotlivých disciplín zkoušek výkonnosti po jednotlivých hřebcích a liniích,
- e) kontrola dědičnosti exteriéru a výkonnosti s využitím metody BLUP – AM ve spolupráci s VÚŽV Praha Uhřetěves (Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i., Přátelství 815/109, 104 00 Praha, Uhřetěves).

Výsledky budou každoročně před začátkem připouštěcího období zveřejňovány na stránkách chovatelské organizace.

9. Testování užitečnosti

Prověřování užitečných vlastností koní je podrobně uvedeno ve Zkušební řádu, který s ohledem na jeho rozsah tvoří samostatnou část šlechtitelského programu.

Chovatelská komise

Posuzování exteriéru a užitečných vlastností u hřebců a klisen včetně jejich potomstva provádí v duchu ustanovení šlechtitelského programu chovatelská komise určená RPK. Závěrů je dosahováno většinou hlasů, při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy komise.

Chovatelská komise pro hodnocení klisen a potomstva je minimálně 3členná a předsedu volí ze svého středu.

Chovatelská komise pro zkoušky výkonnosti klisen je tříčlenná a předsedu volí ze svého středu.

Chovatelská komise pro hodnocení zkoušek výkonnosti hřebců je **až** 6členná a předsedu určuje RPK. Skládá se z členů RPK nebo jmenovaných RPK. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy komise.

Z každé akce se pořizuje zápis, podepsaný členy příslušné komise.

O výběru **hřebce** pro plemnitbu pořídí výběrová komise individuální Protokol o zápisu hřebce do hlavního oddílu PK (viz příloha č. 6), jehož pravost stvrdí členové výběrové komise svými podpisy. Originál Rozhodnutí o zápisu hřebce (příloha č. 7) je bezprostředně předán anebo zaslán majiteli hřebce, kopie je uložena u RPK.

Změna majitele a umístění hřebce.

Změnu nahlásí nový majitel. Změna se provede na základě předložení Průkazu koně. Tento úkon je zpoplatněn. Změnu umístění hřebce je majitel povinen nahlásit při obnovování výběru na příslušný rok uznanému chovatelskému sdružení. Změna v průběhu připouštěcího období musí být nahlášena okamžitě uznanému chovatelskému sdružení, a to písemnou nebo elektronickou formou.

Plemenní hřebci, kteří jsou zapsáni do hlavního oddílu PK, budou přeměřeni a přehodnoceni při obnově licence ve věku 5 a 7 let.

10. Dodatečné změny zápisu

Pokud se při zápisu **klisny** vychází z chybných předpokladů, které se týkají původu, může se provést změna zápisu.

Odhlášení klisen.

Odhlášení klisen musí provést písemně majitel, a to nejpozději 6 týdnů před koncem roku.

Znovu zapsání klisen.

Odhlášená klisna může být kdykoli znovu zapsána po písemné zprávě majitele a při zachování jejího dřívějšího statutu zapsání. Znovu zapsání podléhá zaplacení poplatku.

Změna zařazení klisny.

Plemenné klisny, které jsou dle typu a exteriéru zapsány do jedné z tříd hlavního oddílu PK, mohou být na základě výsledků vlastní užitečnosti, či na základě výsledků kontroly dědičnosti, na žádost majitele, přeřazeny do vyšší třídy hlavního oddílu PK klisen, pokud splňují rodokmenové hodnoty (podmínky stanovuje RPK). K přeřazení může dojít nejdříve za rok po původním zařazení.

11. Ověřování původu koní

Stanovení genetického typu je bezpodmínečně nutné před zápisem hřebce do PK. Náklady nese v tomto případě ten, kdo požádal o licenci a zápis hřebce do PK.

U každého zapsaného koně, popř. u koně předvedeného k zápisu a u hříběte, které má být registrováno, může uznané chovatelské sdružení žádat ověření původu akreditovanou imunogenetickou laboratoří. V těchto případech nese náklady uznané chovatelské sdružení. Výsledky ověření původu jsou uloženy u uznaného chovatelského sdružení.

Před vystavením zootechnického osvědčení se musí provést výše uvedené ověření původu, a to v těchto případech:

1) Hříbě pochází z inseminace nebo embryotransferu, náklady nese chovatel.

2) Existují-li pochybnosti o udaném původu v případě že:

- klisna byla v průběhu říje zapuštěna dvěma nebo více hřebci,
- klisna byla zapuštěna hřebcem, jemuž byl vystaven připouštěcí rejstřík dodatečně,
- hříbě nebylo identifikováno pod matkou.

V těchto případech nese náklady chovatel.

12. Výskyt zdravotních a genetických defektů

V současnosti se v chovu plemene plošně žádné zdravotní defekty nevyskytují. S ohledem na využití koní je zvýšená pozornost věnována případnému výskytu letní vyrážky s předpokladem vyřazení takových koní z chovu. Při případných genotypových analýzách se předpokládá zaměření pozornosti na výskyt myoglobinurie, případně dalších zdravotních problémů, u kterých je předpoklad genetické podmíněnosti.

13. Použití reprodukčních technik

Šlechtitelský program stanovuje jako základní metodu reprodukce přirozenou plemenitbu, popřípadě využití inseminační techniky. Embryotransfer včetně oplození in vitro jsou možné.

14. Systém kontroly dodržování ŠP

Průběh realizace ŠP a jeho efektivnost je každoročně vyhodnocována Radou plemenné knihy, která stanoví pravidla a kontroluje jejich dodržování a navrhuje výboru Svazu a UCHS případná opatření. Uznané chovatelské sdružení vydává potvrzení o původu a na žádost chovatele kontroluje údaje v něm uvedené podle zápisu zvířete v plemenné knize. Zkoušky výkonnosti a posuzování znaků a vlastností koní zajišťuje Rada plemenné knihy nebo jí pověřené osoby, které mají odpovídající kvalifikaci k této činnosti. Rada plemenné knihy má pro svoji činnost zpracovaný statut, kterým se řídí a pravidelně vyhodnocuje výsledky posuzování a hodnocení koní při zápisu do plemenné knihy a zkouškách výkonnosti a porovnává je s výsledky hodnocení na výstavách a přehlídkách koní. Součástí kontroly dodržování ŠP je vyhodnocování výsledků hodnocení prováděného jednotlivými osobami a jejich pravidelné vzdělávání směřující k objektivizaci hodnocení. Současně jsou zaškolováni náhradníci pro tuto činnost. Výsledky kontrol a způsob řešení případných nedostatků jsou následně součástí rozboru plnění ŠP. Správnost jednotlivých informací je kontrolována namátkově při vydávání zootechnického osvědčení a potvrzení o původu.

15. Rozbor plnění ŠP

UCHS předkládá souhrnnou roční zprávu o realizaci šlechtitelského programu MZe ČR.

Účastníci ŠP mají možnost se seznámit s výsledky výkonnostních zkoušek a hodnocením svých zvířat.

Pravidelně jsou publikovány souhrnné výsledky, přehledy a seznamy zvířat (www. stránky, časopis Koně).

Rozbor plnění Šlechtitelského programu je každoročním přehledem o stavu a vývoji plemene a povinnost jeho každoročního vyhodnocování je daná Zákonem 154/2000 Sb. Zákon o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů.

Rozbor plnění ŠP má následující kapitoly – měl by obsahovat následující informace:

1. Úvod.
2. Stav populace plemene.
3. Výsledky testování a posuzování.
4. Nejlepší chovy a koně.
5. Počty zapsaných hřebců a klisen do PK.
6. Prezentace plemene na výstavách.
7. Výsledky reprodukce při realizaci ŠP (Inseminace, přirozená plemenitba, nejvyužívanější plemenici.
8. Selektce – důvody vyřazování s ohledem na chovný cíl.
9. Priority pro příští rok.

Řád plemenné knihy

Plemenná kniha českého norika je vedena jako mateřská plemenná kniha (plemenná kniha původu).

Základní aspekty řádu plemenné knihy

Právním základem řádu plemenné knihy (dále jen PK) je zákon č. 154/2000 Sb. o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat ve znění pozdějších předpisů, vyhláška MZe ČR č. 448/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vyhláška MZe ČR č. 136/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, daných nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 ze dne 8. června 2016 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat, hybridních plemenných prasat a jejich zárodečných produktů v Unii, pro obchod s nimi a pro jejich vstup do Unie, o změně nařízení (EU)

Dále jsou závazné následující předpisy: Chovný cíl, Šlechtitelský program, Zkušební řád populace plemene N a dále Finanční řád.

1. Forma vedení plemenné knihy

Plemenná kniha je vedena elektronicky.

2. Údaje evidované v plemenné knize

- a) identifikační číslo koně,
- b) číslo ÚRP,
- c) jméno koně v PK,
- d) datum narození (den, měsíc, rok),
- e) plemeno,
- f) pohlaví,
- g) základní barva a popis odznaků a výžehů, základní tělesné rozměry,
- h) výsledné hodnocení při zápisu do plemenné knihy,
- i) základní číslo a jméno otce a matky,
- j) jméno a adresa chovatele,
- k) jméno a adresa majitele (aktuální stav),
- l) datum zápisu do plemenné knihy,
- m) datum a důvod vyřazení z plemenné knihy,
- n) u hřebců a koní narozených po inseminaci a ET výsledek ověření původu podle DNA,
- o) výsledky v chovu, výsledky výkonnostních zkoušek,
- p) u plemenných hřebců stanovení genetického typu, záznam o zdravotním stavu,
- q) záznam o plodnosti hřebců a klisen a výskytu geneticky podmíněných vad a chorob.

3. Účel plemenné knihy, její naplňování, charakteristika

Účelem PK je evidovat zvířata populace plemene českých norických koní, shromažďovat informace o jejich původu, testování a výsledcích vyhodnocování.

4. Členění plemenné knihy

a) rejstřík chovatelů,

b) hlavní oddíl PK obsahuje třídy:

- hlavní plemenná kniha hřebců – HPKH
- pomocná plemenná kniha hřebců – PPKH
- hlavní plemenná kniha klisen – HPKK
- plemenná kniha klisen – PKK
- pomocná plemenná kniha klisen – PPKK
- plemenný registr – PR

c) doplňkový oddíl PK,

d) připouštěcí rejstřík – evidence zapouštění klisen a připouštění hřebců.

5. Podmínky zápisu do PK

a) Rejstřík chovatelů – registrováni jsou všichni majitelé koní, kteří mají koně evidované v plemenné knize.

b) Hlavní oddíl PK:

HŘEBCI

Do hlavního oddílu PK hřebců se zapisují hřebci po splnění specificky daných podmínek stanovených ve směrnících RPK, splnění ustanovení šlechtitelského programu, zkušebního řádu a tohoto řádu. Hřebec je do hlavního oddílu PK hřebců zapsán na základě Protokolu o zápisu hřebce do HPKH (viz příloha č. 6 a 7).

Při zápisu hřebců do hlavního oddílu PK musí otec a otcové matek v přímé mateřské linii do 4. generace předků příslušet k vlastní chovné populaci plemene, nebo k populaci podobného fylogenetického původu.

Třída HPKH

Podmínkou pro zařazení hřebce do chovu je minimální hodnocení typu a pohlavního výrazu, tělesné stavby a výkonnosti na úrovni nejméně 7,5 bodů a hodnocení dílčích znaků tělesné stavby a dílčích konstitučních vlastností na úrovni nejméně 7,0 bodů.

Nezbytnou podmínkou pro zapsání hřebce do HPKH je úspěšné složení zkoušek výkonnosti s výsledkem minimálně 7,5 bodu při úrovni dílčích známek nejméně 7,0 bodů a udělení výběru k plemenitbě. V případě importu plemenného hřebce nebo spermatu musí tento mít v dané zemi příslušnou licenci a musí být odsouhlasen Radou plemenné knihy. Rada plemenné knihy může schválit zařazení do plemenitby hřebce jiného plemene pro požadovaný příliv krve. V případě záchrany linie může Rada plemenné knihy rozhodnout o zařazení hřebce, který je starší 4 let, či hřebce, který nespĺňuje některou z výše uvedených podmínek.

Třída PPKH

Do pomocné plemenné knihy hřebců mohou být zapisováni hřebci, kteří nespĺňují podmínky pro zápis do hlavní plemenné knihy hřebců. Při využití těchto hřebců v plemenitbě není předpoklad zlepšení fyziologických, exteriérových a výkonnostních vlastností potomstva, resp. plemene, proto mohou být zapsáni do ústředního registru plemeníků pouze na základě zdůvodněného rozhodnutí Rady plemenné knihy.

Hřebci nezapsaní v ústředním registru plemeníků nemohou být využiti k plemenitbě.

KLISNY

Do hlavního oddílu PK klisen jsou zapisovány průběžně jednotlivé klisny po splnění specificky daných podmínek stanovených Řádem plemenné knihy, splnění ustanovení šlechtitelského programu, zkušebního řádu, pokud nebyly na základě rozhodnutí majitele z PK individuálně vyloučeny. Klisny jednou vyloučené mohou být znovu zapsány na základě žádosti majitele a rozhodnutí Rady plemenné knihy.

Třída HPK klisen – 4 generace stejnosměrný původ, exteriér i výkonnost nejméně 8,0 b., dílčí znaky tělesné stavby a konstitučních vlastností nejméně 7,0 b.

Třída PK klisen – 4 generační stejnosměrný původ, exteriér i výkonnost nejméně 6,0 b., dílčí znaky tělesné stavby i konstitučních vlastností nejméně 5,0 b.

Třída PPK klisen – 3 generační stejnosměrný původ, nebo klisna nespĺňuje v zevnějšku či výkonnosti podmínky PK, klisna nedělala výkonnostní zkoušky či nebyl hodnocen její exteriér.

Třída PLEMENNÝ REGISTR – V PR je evidováno samčí a samičí potomstvo hřebců a klisen zapsaných v hlavním oddílu PK až do doby vlastního zápisu do PK. V případě, že samčí nebo samičí potomstvo není zapsáno do PK, je nadále vedeno v PR. Klisny jsou přeřazovány do třídy PPK klisen ve věku tří let.

c) Doplnkový oddíl PK – zahrnuje zvířata chladnokrevného typu, nespĺňující požadavky na zápis do hlavního oddílu plemenné knihy.

d) Připouštěcí rejstřík

V PŘR jsou evidována veškerá zapouštění klisen a připuštění hřebců, včetně provedených inseminací a transferu embryí.

PŘR je průpisový a obsahuje prvopis a 3 kopie.

- Prvopis po připouštěcím období je archivován na ÚE,
- 1. průpis je archivován po skončení připouštěcího období u Uzaného chovatelského sdružení,
- 2.a 3. průpis obdrží majitel klisny, přičemž 2. průpis je hlášenkou o narození hříběte a výsledku připouštění a 3. průpis je považován za originál připouštěcího lístku sloužící jako podklad pro vystavení zootechnického osvědčení nebo potvrzení o původu.

Uzané chovatelské sdružení naplňuje chovný cíl metodou čistokrevného chovu. Čistokrevným chovem rozumíme páření (připařování) jedinců chovné populace (viz ŠP).

Příliv genů jiných plemen koní je přípustný pouze po schválení RPK.

6. Rada plemenné knihy (RPK)

Rada plemenné knihy je pětičlenná a je jmenována na dobu 4 let. Členy RPK navrhuje předsednictvo Svazu chovatelů a přátel norika, z.s. a schvaluje členská schůze svazu. Složení RPK podléhá potvrzení Uzaným chovatelským sdružením.

Rada plemenné knihy vytváří koncepční pravidla chovu českého norika, stanovuje metodické a organizační postupy chovu, kontroly užítkovosti a kontroly dědičnosti, zásady vedení a řízení plemenné knihy a podmínky pro zkoušky výkonnosti a kontroluje jejich plnění. Rada plemenné knihy má právo ze závažných důvodů navrhnout Uzanému chovatelskému sdružení pozastavení, odmítnutí nebo zrušení členství v PK svých členů. K těmto důvodům patří např. výrazné zhoršení úrovně a zdravotního stavu chovu, hrubé nedostatky v evidenci, porušování Řádu plemenné knihy apod. Ze stejných důvodů je možné odmítnout i zápis jednotlivých zvířat, zejména hřebců, do PK.

7. Kontrola dodržování Řádu plemenné knihy

Za kontrolu dodržování Řádu plemenné knihy odpovídá Rada plemenné knihy, v souvislosti s tím vypracovává zásady kontroly a předkládá je výboru Svazu chovatelů a přátel norika, z.s. ke schválení. Kontrola správnosti a úplnosti vydávaných dokladů plemenné knihy je prováděna při jejich vydávání a následně namátkově při jejich podpisu.

8. Odpovědné orgány

Odpovědný orgán	Činnost
ASCHK ČR U hřebčince 479 Písek, www.aschk.cz tel: 382 210 644, mail: info@aschk.cz	Vedení plemenné knihy, registrace hříbat
Rada plemenné knihy N Předseda: doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc. Tř. 28. října 2, 370 01 České Budějovice tel: 605 430 012, mail: marsalekck@seznam.cz	Výkonnostní zkoušky, zápisy klisen výběry hřebců

II. Zkušební řád pro plemeno český norik

Ve zkušebním řádu jsou uvedeny zásady a pravidla pro jednotlivé druhy posuzování a výkonnostních zkoušek a zásady pro složení a určování hodnotitelů nebo hodnotitelských komisí. Hodnotitelem může být hodnotitel schválený RPK a UCHS. Ten, kdo provádí výběr a určování hodnotitele nebo členů hodnotitelské komise, je garantem jejich odbornosti a nestrannosti. Hodnocení je prováděno u hříbat do stáří 3 let i u starších koní při zápisech do PK nebo výkonnostních zkouškách známkami v rozsahu 1–10 bodů. Hodnotí se s přesností na 0,1 bodu

Hodnotí se:

1. hříbata pod klisnou,
2. hřebečci v testačních odchovných a při výkonnostních zkouškách,
3. klisny při zápisu do PK a při výkonnostních zkouškách,
4. koně na výstavách a přehlídkách,
5. hřebci při udělování výběru k plemenitbě a při zápisu do PK.

1. Hodnocení hříbat pod klisnou

Hodnocení provádí hodnotitel(é) jmenovaný(i) RPK a schválený(i) UCHS při označování hříběte, na svodech a výstavách a při výběru hříbat do odchovny, případně při přehlídkách hříbat. Posuzování hříběte se provede u klisny na tvrdém podkladu.

Hodnotí se pomocí 10 bodové stupnice s přesností na 0,1 bodu:

- a) stupeň vývinu s ohledem na věk,
- b) plemenný typ a pohlavní výraz,
- c) exteriér (hlava, krk, stavba těla, přední končetiny, zadní končetiny),
- d) mechanika pohybu (krok, klus),
- e) konstituční vlastnosti (temperament, charakter).

Výsledná známka se vypočítá jako průměr jednotlivých kritérií a až e.

Pro účely kontroly dědičnosti se využívá metoda lineárního popisu zevnějšku dle popisového listu (příloha 1).

2. Hodnocení hřebečků v testačních odchovných.

Účelem testace je vyhodnocení kontroly dědičnosti plemenných hřebců a vlastní užitkovosti testovaných hřebečků ve srovnatelných podmínkách.

Za provádění testace je odpovědná osoba, provozující testační zařízení, dle zák. č. 154/2000 Sb.

Testační zařízení je zařízení, které splňuje kritéria pro uznání testačního zařízení a kde počet vybraných chladnokrevných hřebečků stejného ročníku je minimálně 5 ks.

Komise

Pro vlastní výběr do testu a hodnocení hříbat v testu stanovuje komisi odpovědná osoba testačního zařízení po schválení Radou plemenné knihy. Pro závěrečnou zkoušku je jmenovaná komise RPK.

Výběr do testu

Každý hřebeček musí splňovat:

- a) původ známý min. do 4 generace,
- b) splnění růstového předpokladu,
- c) exteriér bodové hodnocení min. 5,0 bodu,
- d) zdravotní stav bez zdravotních problémů.

Začátek testu

Test začíná komisionálním výběrem hříbat přihlášených do testu, vybráno musí být min. 5 chladnokrevných hřebečků do jednoho ročníku. Vyřadit hřebečka z testu je možno jen komisionálně, nebo pokud uhyne. Tento stav je považován za ukončení testu. Hřebečci se naskladňují ve stáří 4-9 měsíců. Začátek je limitován termínem do 30. října.

Podmínky testu

- zajištění volného ustájení s možností individuálního přikrmování,
- plocha ohrazené pastviny s napajedlem na 1 kus 0,3 ha ročci,
0,4 ha dvouletý ročník,
0,5 ha tříletý ročník,
- pevná plocha pro předvádění a posuzování,
- nutnost odděleného ustájení jednotlivých ročníků,
- pohybová dráha pro posouzení mechaniky pohybu,
- pro vykonání závěrečných zkoušek možnost individuálního ustájení min. 5 koní,
- smluvní zajištění kontroly zdravotního stavu,

Opatření:

Testační zařízení musí garantovat celou testaci včetně závěrečných zkoušek, přičemž je možné zajistit ustájení jednotlivých ročníků hřibat odděleně na různých hospodářstvích.

Posuzování růstu a vývinu se provádí pomocí růstových standardů, a to v průběhu celého testu. Dále se posuzuje tělesný rámec, korektnost a mechanika pohybu. Min. tříčlenná komise hodnotitelů provede 2 x ročně (jaro, podzim – do 30. října) vyhodnocení růstových schopností, exteriérových znaků a mechaniky pohybu. Podle možností UCHS jsou před hodnocením zjišťovány tělesné rozměry hřebců a jejich živá hmotnost (viz bod 5).

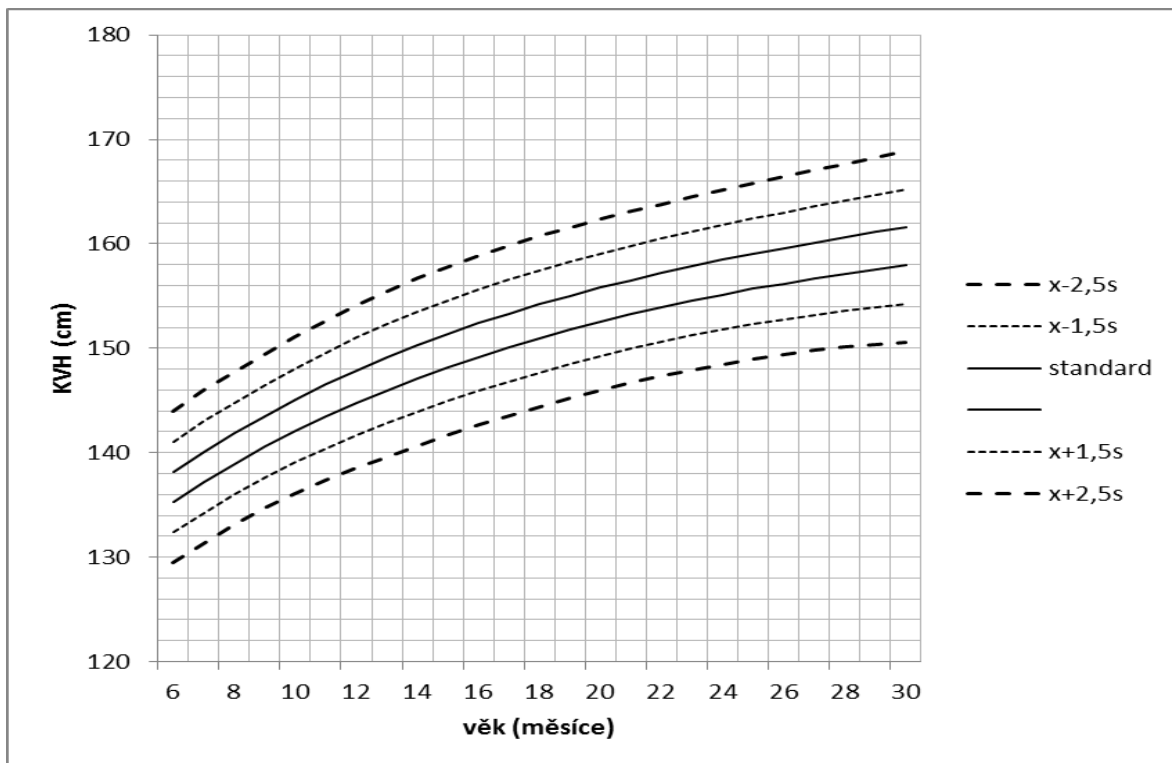
Hodnocení se provádí celkovou známkou 1-10 bodů (růstové standardy -3 až +3).

Tabulka 1. Růstová pásma KVH pro hřebce českého norika (N)

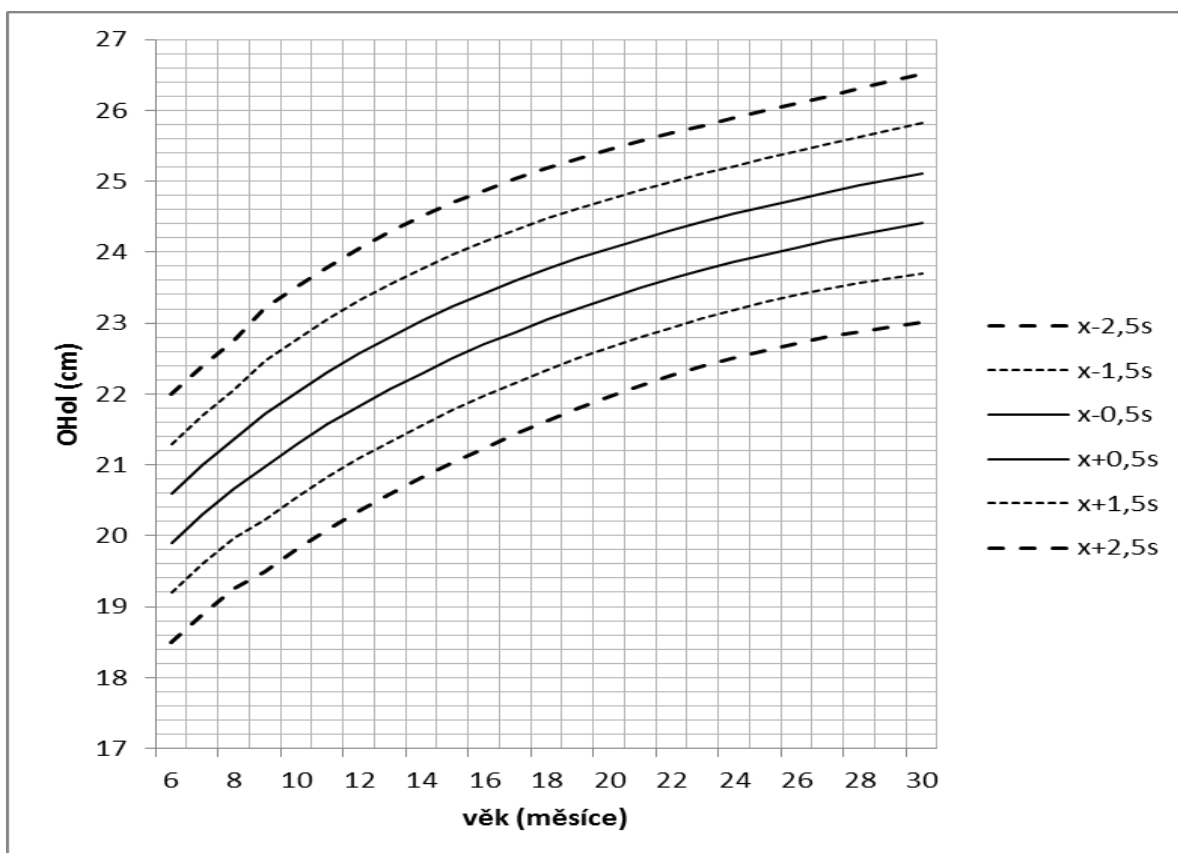
měsíce	-2	-1	standard		1	2	
	x-2,5s	x-1,5s	x-0,5s	x	x+0,5s	x+1,5s	x+2,5s
6	129,5	132,4	135,3	136,7	138,2	141,1	144,0
7	131,3	134,2	137,2	138,6	140,1	143,0	146,0
8	133,1	136,0	138,9	140,4	141,9	144,8	147,7
9	134,7	137,6	140,6	142,0	143,5	146,5	149,4
10	136,1	139,1	142,1	143,6	145,1	148,1	151,1
11	137,4	140,4	143,5	145,0	146,5	149,6	152,6
12	138,5	141,6	144,8	146,3	147,9	151,0	154,1
13	139,6	142,8	146,0	147,5	149,1	152,3	155,5
14	140,7	143,9	147,1	148,7	150,3	153,5	156,7
15	141,7	144,9	148,2	149,8	151,4	154,6	157,8
16	142,6	145,9	149,1	150,8	152,4	155,6	158,9
17	143,6	146,8	150,1	151,7	153,3	156,6	159,8
18	144,4	147,7	150,9	152,6	154,2	157,5	160,7
19	145,2	148,5	151,8	153,4	155,0	158,3	161,6
20	146,0	149,3	152,5	154,2	155,8	159,1	162,3
21	146,7	150,0	153,2	154,9	156,5	159,8	163,1
22	147,3	150,6	153,9	155,6	157,2	160,5	163,8
23	147,9	151,2	154,5	156,2	157,9	161,2	164,5
24	148,5	151,8	155,1	156,8	158,5	161,8	165,1
25	149,0	152,3	155,7	157,4	159,0	162,4	165,8
26	149,4	152,8	156,2	157,9	159,6	163,0	166,4
27	149,8	153,2	156,7	158,4	160,1	163,6	167,0
28	150,1	153,6	157,1	158,9	160,6	164,1	167,7
29	150,4	154,0	157,5	159,3	161,1	164,7	168,3
30	150,6	154,3	157,9	159,7	161,6	165,2	168,9

Graf 1: Růstová pásma KVH českého norika (N)

Graf 2: Růstová pásma Ohol českého norika (N)

Tabulka 2. Růstová pásma Ohol pro hřebce českého norika (N)

měsíce	-2	-1	standard			1	2
	x-2,5s	x-1,5s	x-0,5s	x	x+0,5s	x+1,5s	x+2,5s
6	18,5	19,2	19,9	20,2	20,6	21,3	22,0
7	18,9	19,6	20,3	20,6	21,0	21,7	22,4
8	19,3	20,0	20,7	21,0	21,4	22,1	22,8
9	19,5	20,2	21,0	21,3	21,7	22,5	23,2
10	19,8	20,5	21,3	21,7	22,0	22,8	23,5
11	20,1	20,8	21,6	21,9	22,3	23,0	23,8
12	20,3	21,1	21,8	22,2	22,6	23,3	24,0
13	20,6	21,3	22,1	22,4	22,8	23,5	24,3
14	20,8	21,6	22,3	22,7	23,0	23,8	24,5
15	21,0	21,8	22,5	22,9	23,2	24,0	24,7
16	21,2	22,0	22,7	23,1	23,4	24,1	24,9
17	21,4	22,2	22,9	23,2	23,6	24,3	25,0
18	21,6	22,3	23,0	23,4	23,8	24,5	25,2
19	21,8	22,5	23,2	23,6	23,9	24,6	25,3
20	22,0	22,7	23,4	23,7	24,1	24,7	25,4
21	22,1	22,8	23,5	23,8	24,2	24,9	25,6
22	22,3	22,9	23,6	24,0	24,3	25,0	25,7
23	22,4	23,1	23,7	24,1	24,4	25,1	25,8
24	22,5	23,2	23,9	24,2	24,5	25,2	25,9
25	22,6	23,3	24,0	24,3	24,6	25,3	26,0
26	22,7	23,4	24,1	24,4	24,7	25,4	26,1
27	22,8	23,5	24,2	24,5	24,8	25,5	26,2
28	22,9	23,6	24,3	24,6	24,9	25,6	26,3
29	22,9	23,6	24,3	24,7	25,0	25,7	26,4
30	23,0	23,7	24,4	24,8	25,1	25,8	26,5

Závěrečná testační zkouška

Testace je ukončena závěrečnou zkouškou, kterou absolvuje dvouletý ročník. Trvání testu je dáno platnou vyhláškou: test trvá 690 až 720 dnů

Hodnocení závěrečné testační zkoušky:

1. Exteriér

- stupeň vývinu s ohledem na věk,
- plemenný typ a pohlavní výraz,
- exteriér (hlava, krk, stavba těla, přední končetiny, zadní končetiny),
- mechanika pohybu (krok, klus),
- konstituční vlastnosti (temperament, charakter)

Výsledná známka se vypočítá jako průměr jednotlivých kritérií a až e.

2. Výkonnost

Stejným způsobem jako zkoušky výkonnosti klisen (viz 3.2.). Hřebec musí být schopen absolvovat zkoušku v jednospreži. Ovladatelnost koně v zápřeži je možné ověřit po absolvování parkuru jiným kočím určeným zkušební komisí, který případně upraví známku za ovladatelnost koně.

Koně mohou v případě zranění při zkoušce výkonnosti opakovat celou zkoušku nebo jen disciplíny, které neabsolvovali. Minimální požadavek na splnění zkoušky výkonnosti pro hřebce je 7,5 bodu celkové hodnocení, přičemž žádná část nesmí být hodnocená méně, než 7,0 bodu.

3. Hodnocení klisen při zápisu do PK a při výkonnostních zkouškách.

3.1. Zápis klisen do PK.

Klisny se do plemenné knihy zapisují ve věku 3 let, výjimečně později. Zápis zahrnuje identifikaci klisny včetně popisu základní barvy, odznaků vrozených a získaných a tělesných rozměrů. Pro vyjádření exteriérových znaků je využito lineárního popisu podle platné metodiky. Exteriérové znaky a celkové hodnocení se zaznamenávají do popisového listu (viz příloha 2). Klisna se předvádí pro posouzení na ruce, na tvrdém podkladu.

Celkové hodnocení zahrnuje:

- a) plemenný typ a pohlavní výraz,
- b) exteriér (hlava, krk, stavba těla, přední končetiny, zadní končetiny),
- c) mechanika pohybu (krok, klus),
- d) konstituční vlastnosti (temperament a charakter).

Podle výsledku celkového hodnocení je klisna zařazena do příslušného oddílu plemenné knihy. Zápis provádí pracovník oprávněné organizace, obvykle za účasti člena RPK N. Hodnocení klisny je veřejné a majitel klisny obdrží kopii popisového listu (příloha 2).

3.2. Zkoušky výkonnosti klisen – nejméně tříletý ročník

Zkoušek výkonnosti se mohou zúčastnit klisny již zapsané do plemenných knih N a plemenného registru. Zkouška probíhá jako zkouška v zápřeží. Zkouší se ve dvojspřeží, případně i jednospřeží. Jednospřeží mezi 2 oji, lehký vůz se dvěma nápravami. Ve dvojspřeží 3letá klisna opět jen s 3letým koněm (bez tzv. učitele), starší klisny bez omezení. Jízdárna: přibližně 100 x 40 m. V případě nutnosti (nepříznivé počasí, kvalita terénu apod.) může předseda komise rozhodnout o vykonání zkoušky v jiném prostoru, který umožňuje potřebné posouzení koní.

1. Mechanika pohybu a ovladatelnost spřežení se posuzuje při drezurní úloze: viz příloha č. 3,
2. Ihned poté proběhne zkouška ovladatelnosti spřežení na parkuru: viz příloha č. 4 - předepsaný chod: klus,
3. Následuje zkouška spolehlivosti v tahu v samotě: 3 x zastavit a znovu zabrat v těžké zápřeží. Těžká zápřež je v jednospřeží – saně o hmotnosti 300 kg. Hodnotí hodnotitel(é) jmenovaný(i) RPK.

Výsledek zkoušky se vypočte jako průměr bodového hodnocení všech hodnotitelů (viz příloha 5 – tiskopis Zkoušky výkonnosti plemene český norik).

Zkoušky úspěšně absolvuje klisna s minimálním celkovým hodnocením výkonnosti na úrovni nejméně 6 bodů a s dílčím hodnocením užitkových – výkonnostních znaků na úrovni nejméně 5 bodů. Klisny mohou v případě zranění při zkoušce výkonnosti opakovat celou zkoušku nebo jen disciplíny, které neabsolvovaly.

Při dokončení zkoušek výkonnosti a nesplnění limitu v jedné disciplíně mohou klisny 1 x opakovat tuto disciplínu v termínu stanoveném chovatelským sdružením.

Hodnocení mechaniky pohybu

Kvalita pohybu je jedním z rozhodujících předpokladů pro pracovní využití koně do té míry, že kůň s velmi dobrým zevnějškem, který nemá odpovídající pohyb, je pro pracovní využití bezcenný. Vydatný, pružný a pravidelný pohyb vycházející z pravidelného postavení předních i zadních končetin je zároveň předpokladem menšího opotřebení koně, udržení jeho dobrého zdraví a pohyblivosti do vysokého věku a tím i ekonomické efektivity jeho chovu.

U chladnokrevných koní se předpokládá práce především v kroku, méně v klusu. Z toho důvodu jsou při hodnocení mechaniky pohybu tyto dva chody pozorně posuzovány.

a. Hodnocení pohybu při předvedení na ruce:

Krok je základní čtyřdobý chod, ve kterém má být doba pohybu jednotlivých končetin pravidelně rozvržena. Z hlediska kvality kroku se všímáme **délky** kroku, která by u koně předváděného na ruce měla být taková, aby stopa zadní končetiny dopadala před stopu končetiny přední. **Pružnost** kroku se posuzuje podle plynulosti došlápnutí kopyta (kopyto má dopadnout na celou chodidlovou plochu) a pružnosti prošlápnutí spěnky. **Rovnost** kroku posuzujeme při pohledu zpředu nebo zezadu, kdy jednotlivé končetiny by se měly pohybovat přímo vpřed bez vybočení směrem dovnitř nebo směrem

ven. Při správném **zacouvání** je pohyb končetin **diagonální**, to znamená, že se pohybují současně levá přední a pravá zadní a naopak.

Klus je diagonální dvoudobý chod, který se vyznačuje fází vznosu, to znamená, že v určitém momentu jsou všechny čtyři končetiny nad zemí. Při předvedení koně na ruce závisí **délka** kroku v klusu na tempu předvedení. Měla by ale být taková, aby zadní končetiny došláply nejméně do stopy končetin předních. **Pružnost** je možné posoudit podle kvality pérování končetiny ve spěnkových a korunkových kloubech a měkkosti došlapu končetin na podložku. **Kmih** představuje energii pohybu, která umožňuje koni delší fázi vznosu. Dobrý kmih umožňuje koni bezproblémové prodloužení prostornosti klusu a zvýšení rychlosti pohybu (ruchu) při zachování stejné frekvence kroků (kadence). **Vznosnost** klusu posuzujeme podle výšky akce, přičemž za vznosný klus je považován takový, kdy spodní okraj kopyta se zvedá nad spěnku druhé končetiny. Přestože výška akce je lépe patrná na předních končetinách, je vhodné věnovat pozornost při posuzování akce i končetinám zadním.

b. Hodnocení pohybu při předvedení v zápřeži:

Krok by měl být pravidelný, všechny končetiny se pohybují v přímém směru, s pružným došlapem. Délka kroku je závislá na tempu pohybu a hmotnosti nákladu (při těžkém tahu se délka kroku významně zkracuje).

Klus by i v lehké zápřeži měl být uvolněný a přiměřeně prostorný. Kůň se v zápřeži má pohybovat „v opratích“, což vyjadřuje skutečnost, že je prostřednictvím opratí stálý kontakt mezi rukou kočího a hubou koně. Síla tohoto kontaktu by měla odpovídat zhruba hmotnosti opratí. Kůň se má v klusu pohybovat lehce a pružně, s dostatečným kmihem, což mu umožňuje plynulé prodloužení klusu bez potřeby pobízení. Kůň má reagovat na prodloužení opratí snížením hlavy, prodloužením svého rámce a prodloužením délky kroku.

c. Hodnocení těžkého tahu:

V těžkém tahu dochází ke snížení těžiště koně, snížení nesení hlavy a kůň se opírá o podložku především předním okrajem kopyt. Nejdůležitějším kritériem pro posouzení kvality těžkého tahu je klidné a plynulé položení se koně do postroje, pomalé zabrání a pravidelnost pohybu přímo vpřed určeným směrem. Kůň by se měl pohybovat klidně a ochotně „v opratích“, rozejde se na hlasovou pomůcku nebo na lehký dotek biče. Při zastavení stojí kůň klidně po požadovanou dobu, bez couvání a otáčení. Povolení postražků při zastavení není chybou, při opětovném zabrání však nesmí kůň skočit do postroje a škubnout břemenem.

Hodnocení temperamentu a charakteru

Temperament je termín pro vyjádření stupně dráždivosti nervové soustavy, který se navenek projevuje reakcí na různé podněty. Stupeň temperamentu souvisí s výkonností a vytrvalostí koně, a proto je vhodné ho posuzovat nejen při předvedení koně, ale i při jeho pracovním využití. V klasické zootechnice se rozlišuje temperament živý s vyšším stupněm označovaným jako ohnivý, ariózní nebo až nervózní. Opakem je temperament klidný až flegmatický. Posuzování temperamentu by mělo proběhnout na uvolněném a vypohybovaném koni, aby nedocházelo k záměně s takzvaným „stájovým ohněm“. Koně s vyšším stupněm temperamentu jsou obvykle náročnější na správné zacházení.

Projevy temperamentu lze rozdělit na čtyři charakteristiky a to: energie, bázlivost, citlivost, adaptabilita.

Charakter vyjadřuje ochotu koně přizpůsobit se vůli člověka. Kromě dědičného podmínění je do značné míry ovlivněn životními zkušenostmi koně, které v případě jejich nepříznivého působení mohou charakter koně významně negativně ovlivnit. Protože zkušenost souvisí s určitou životní situací, je třeba posuzovat charakter při různých činnostech, protože se může v různých situacích projevovat odlišně (při ošetřování ve stáji, při kování, při práci v zápřeži či při práci pod sedlem).

Výsledná kvalita charakteru je dána kombinací čtyř charakteristik: submisivita, agresivita, hledání kontaktu s lidmi, samostatnost.

Protože u chladnokrevných koní se předpokládá využití především v zápřeži v klidné práci v kroku, maximálně v klusu, požadujeme klidný až živý temperament umožňující dobré pracovní využití energie koně, bez výrazných projevů bázlivosti, s nižší citlivostí na vnější podněty a velmi dobrou adaptabilitou na jejich změnu. Charakter by se měl vyznačovat absencí agresivity vůči lidem

(včetně neznámých lidí), ochotou podřídit se jejich požadavkům při dodržení pravidel zacházení s koňmi, důvěrou a snahou o kontakt s lidmi bez projevů strachu. Vyžadována je ale samostatnost koní projevující se např. ochotou stát v klidu na místě i bez přímého ovládní vodičem.

Temperament a charakter je při posuzování vlastností koní hodnocen u hříbat pod klisnou, u hřebců při závěrečné zkoušce užitekosti při ukončení odchovu a u klisen při zápisu do plemenné knihy, přičemž posuzování těchto vlastností u hříbat je považováno za orientační.

a. Posuzování temperamentu a charakteru u hříbat:

Charakter: Hříbě přichází na předvádění na ruce na ohlávce spolu s matkou. Posuzuje se klid při vodění, ovladatelnost, ochota ke spolupráci s člověkem, reakce hříběte při zaostávání vodiče s hříbětem za matkou na vzdálenost 5 m.

Temperament: hříbě je vypuštěno z vodítka a klisna je předvedena v kroku a klusu na rovné linii. Sleduje je aktivita hříběte, odvaha vzdálit se od matky, reakce na vnější podněty z okolí a doba za jakou je schopné se přizpůsobit prostředí.

b. Posuzování temperamentu a charakteru hřebců a klisen při výběru do plemenitby:

Charakter: Kůň je předveden na ruce na vozové ohlávce s lomeným udidlem a jsou zjišťovány jeho tělesné rozměry. Posuzuje se reakce na vnější podněty, klid koně při zastavení, reakce na pracovníka měřícího tělesné rozměry se zvláštním důrazem na projevy agresivity jako je švihání ohonem, podupávání zadními či předními končetinami, klopení uší, cenění zubů apod. Kůň musí být měřitelný bez nebezpečí zranění osob. V opačném případě nebude zařazen do plemenitby.

Následně vodič s koněm na ruce předvede zacouvání na vzdálenost délky koně a hodnotitel posoudí kvalitu zubů a pohlavních orgánů. Vodič odstoupí od koně na délku vodítka (minimálně 1,5 m od hlavy) a hodnotitel se plynulým, klidným pohybem dotkne čela koně, jeho uší, přejeje po krku a pohybem od kohoutku zvedne jednu přední a jednu zadní končetinu. Posuzuje se klid koně, jeho projevy nervozity se zvláštním důrazem na případnou agresivitu nebo neochotu ke spolupráci.

Temperament: Hodnotí se postoj koně při předvedení, sledování okolí, držení těla a hlavy, rozšíření nozder, pohazování hlavou či švihání ohonem. Pro zjištění reakce na podněty lze zatleskat.

c. Posuzování temperamentu a charakteru při zkouškách výkonnosti:

Charakter se projevuje především ochotou reakce na pobízející a zadržující pomůcky kočího při zkoušce v zápřeži. Součástí posouzení charakteru je podle možností i posouzení chování koně při postrojování a zapřahání – jeho klid, reakce na slovní pobídky, pozornost vůči člověku.

Temperament se hodnotí podle rychlosti reakcí koně na pomůcky, aktivitu při pohybu, výrazu očí, hry uší a držení těla při práci.

Z důvodu bezpečnosti práce je možné při zapřahání využít pomocníka.

4. Hodnocení na výstavách a přehlídkách

Hodnocení na přehlídkách a výstavách, jejichž význam přesahuje rámec oblasti, provádí minimálně tříčlenná komise určena RPK. Při přehlídkách, které jsou organizovány v jednotlivých oblastech, určuje komisi organizátor. Při celostátních akcích přesahujících rámec chovatelské oblasti určuje členy hodnotitelské komise UCHS.

Hodnocení na výstavách a přehlídkách se provádí s přesností na 0,5 bodu za jednotlivé posuzované znaky a vlastnosti. Hodnocení jednotlivých hodnotitelů je veřejné. Pořadí koní v jednotlivých kategoriích je vytvořeno podle souhrnného počtu bodů za hodnocení typu a pohlavního výrazu, exteriéru a mechaniky pohybu od všech hodnotitelů. Při shodném počtu dosažených bodů se preferuje pořadí hodnocení za typ, pohlavní výraz, mechaniku pohybu v kroku, klusu a tělesnou stavbu.

5. Hodnocení hřebců při udělování výběru k plemenitbě a při zápisu do hlavní plemenné knihy hřebců (HPKH)

Hřebci jsou zapisováni do hlavní plemenné knihy hřebců na základě následujících předpokladů:

1. Stejnosměrný původ známý nejméně do 4 generace předků nebo příslušnost k populaci, která splňuje záměry a cíle šlechtitelského programu,
2. Splnění požadavků na minimální tělesné rozměry s ohledem na věk hřebce,
3. Hodnocení minimálně 7,5 bodů za zevnějšek (plemenný typ a pohlavní výraz, exteriér, mechanika pohybu, vnitřní vlastnosti) přičemž žádné z jednotlivých kritérií nesmí být nižší než 7,0 bodu a 7,5 bodů za výkonnost (krok, klus, 3x zabrání v tahu, ovladatelnost), přičemž žádné z jednotlivých kritérií nesmí být nižší než 7,0 bodu,
4. Zdravotní stav bez známek onemocnění a poruch.

Při výběru hřebce je vyplněn popisový list hřebce podle metodiky Lineárního popisu a hodnocení zevnějšku a jsou zjištěny následující tělesné rozměry a živá hmotnost (ŽH):

- 1) Výška v kohoutku měřená hůlkovou mírou (KVH),
- 2) Výška hřbetu (Vhř),
- 3) Výška v kříži (Vkr),
- 4) Výška v kořeni ocasu (Vko),
- 5) Šířka v ramenních kloubech (ŠR),
- 6) Šířka hrudníku (ŠHR),
- 7) Přední šířka pánve (PŠP),
- 8) Střední šířka pánve (SŠP),
- 9) Délka pánve (DÉP),
- 10) Šikmá délka těla (ŠDT),
- 11) Výška kosti hrudní (Vkhr),
- 12) Výška v kohoutku měřená páskovou mírou (KVP),
- 13) Obvod hrudi (OH),
- 14) Obvod holeně (Ohol).

Rozhodnutí o zápisu hřebce do plemenné knihy náleží Radě plemenné knihy N, která rozhoduje hlasováním o jednotlivých hřebcích, z něhož je pořízen písemný protokol (příloha 6) s uvedením poměru hlasů. Jednání komise je uzavřené, konečný výsledek sdělí předseda komise při předvedení hřebce včetně zdůvodnění. Toto rozhodnutí včetně zdůvodnění obdrží majitel hřebce v písemné formě (příloha 7). Kladné rozhodnutí o zápisu do Plemenné knihy hřebců je předpokladem pro udělení oprávnění k plemenitbě příslušného hřebce. Oprávnění k plemenitbě na příslušné připouštěcí období uděluje Rada plemenné knihy samostatně před začátkem připouštěcího období. Pro účely aktualizace informací v seznamu hřebců a v katalogu hřebců se předpokládá přeměření hřebců v 5 a 7 letech věku a pravidelné hodnocení jeho potomstva.

III. Přílohy

Příloha 1.

POPISOVÝ LIST pro posouzení HŘÍBĚTE plemene ČESKÝ NORIK

Místo registrace: ..... Datum: .....

Hříbě:

Pohlaví hříběte:

Jméno hříběte		Životní číslo	
Datum narození		Výžeh / čip	
Otec		Linie	
Matka		Rodina	

Popis zbarvení: .....

Základní tělesné rozměry (/standard):

KVH			KVP		
OH			Ohol		

Chovatel: .....

Lineární popis zevnějšku hříběte

1	Mohutnost	těžké	1	2	3	4	5	6	7	8	9	lehké
2	Hlava	velká, hrubá	1	2	3	4	5	6	7	8	9	malá. ušlechtilá
3	Krk	krátký	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhý
4	Hřbet	prosedlaný	1	2	3	4	5	6	7	8	9	kapří
5	Záď	rovná	1	2	3	4	5	6	7	8	9	sražená
6	Postoj předních končetin	sbíhavý	1	2	3	4	5	6	7	8	9	rozbíhavý
7	Přední spěnky	krátké	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhé
8	Postoj zadních končetin	otevřený	1	2	3	4	5	6	7	8	9	šavlovitý
9	Zadní spěnky	krátké	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhé
10	Kopyta	plochá	1	2	3	4	5	6	7	8	9	špalíkovitá
11	Velikost matky	velká	1	2	3	4	5	6	7	8	9	malá

Vady, odchylky. důvod neposouzení:

Hodnocení:

Vývin		Plem. typ a pohl. výraz	
Exteriér		Mechanika pohybu	
Temperament a charakter		CELKEM (součet /5)	

Hodnotitel(é): .....

POPISOVÝ LIST plemene ČESKÝ NORIK

Č.pop. ....

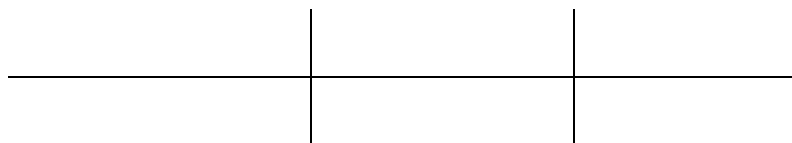
Živ.číslo ..... Jméno koně .....

Dat.narození ..... Pohlaví.....

Popis zbarvení.....

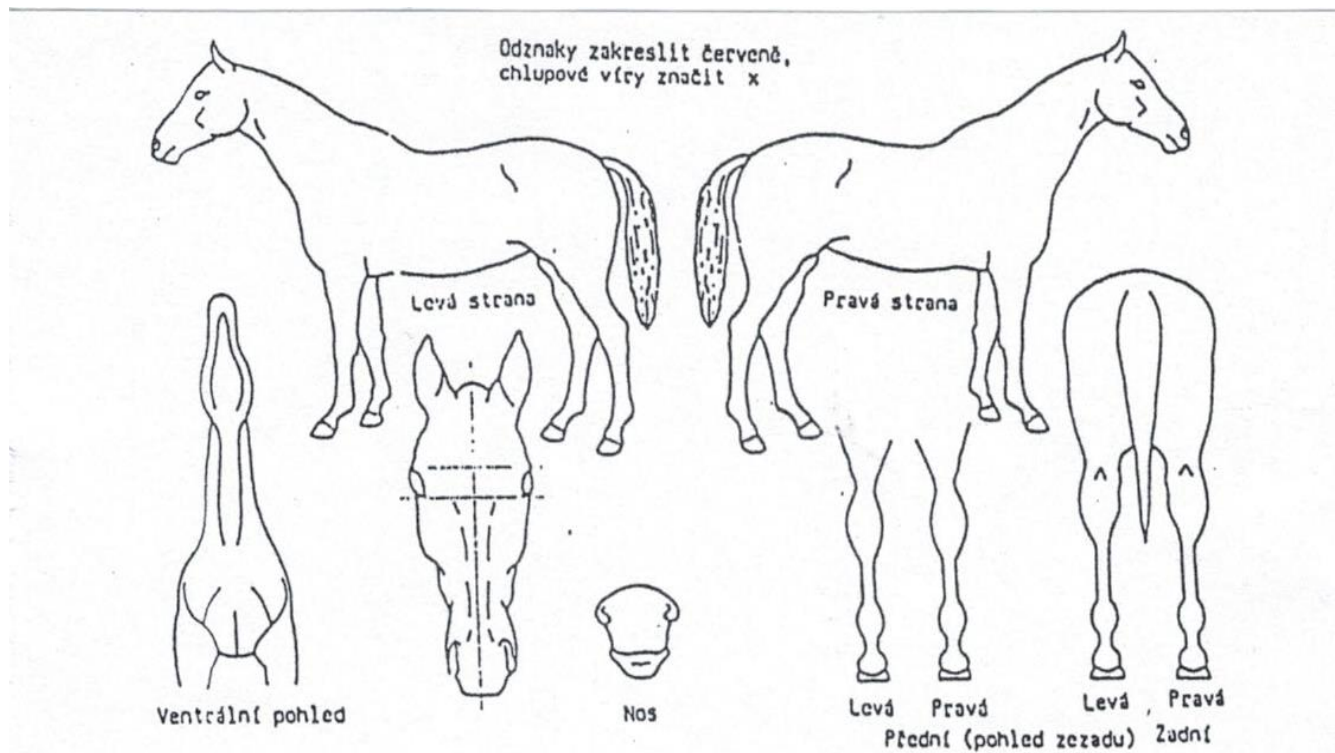
Původ: Otec: ..... Matka: .....

Výžehy:

Majitel .....

Poslat na adresu .....

Lineární popis zevnějšku

1	Typ	netypický	1	2	3	4	5	6	7	8	9	typický
2	Rámec	vysoký	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhý
3	Ušlechtilost	hrubý	1	2	3	4	5	6	7	8	9	ušlechtilý
4	Délka krku	krátký	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhý
5	Nasazení krku	nízko	1	2	3	4	5	6	7	8	9	vysoko
6	Délka kohoutku	krátký	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhý
7	Délka hřbetu	krátký	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhý
8	Tvar hřbetu	prosedlaný	1	2	3	4	5	6	7	8	9	kapří
9	Délka beder	krátká	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhá
10	Tvar beder	vlčí	1	2	3	4	5	6	7	8	9	kapří
11	Délka zádě	krátká	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhá
12	Sklon zádě	rovná	1	2	3	4	5	6	7	8	9	sražená
13	Lopatka	strmá	1	2	3	4	5	6	7	8	9	šikmá
14	Přední spěnka	měkká	1	2	3	4	5	6	7	8	9	strmá
15	Přední kopyto	ploché	1	2	3	4	5	6	7	8	9	špalíkovité
16	Postoj zadních kon.	otev. hlezno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	šavlovitý
17	Zadní spěnka	měkká	1	2	3	4	5	6	7	8	9	strmá
18	Zadní kopyto	ploché	1	2	3	4	5	6	7	8	9	špalíkovité
19	Šířka těla	úzké	1	2	3	4	5	6	7	8	9	široké
20	Tvar zádě	střešovité	1	2	3	4	5	6	7	8	9	štěpená
21	Prostornost kroku	krátký	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhý
22	Prostornost klusu	krátký	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhý

Odchylky tělesné stavby

Hlava

- 1 hrubá
- 2 klínovitá

- 3 klabonosá
- 4 ovčí

Krk

- 5 klenutý

- 6 obrácený

- 7 tlustý

- 8 tenký

Kohoutek

- 9 nevýrazný
- 10 příliš vysoký

Hrudník

- 11 válcovitý
- 12 mělký
- 13 zaškrčený

Zád'

- 14 vystouplá kř. kost

Ocas

- 15 nízko nasazený
- 16 vysoko nasazený
- 17 křivý

Končetiny

- 18 lymfatické
- 19 nevýrazné klouby

- 20 návní kosti
- 21 návní lišty

- 22 pánek
- 23 kroužek

- 24 nálevky

- 25 zaškrčená holeň

- 26 prohnutá holeň

Hlezno

- 27 úzké
- 28 krátké
- 29 slabé
- 30 špánek
- 31 srnčí kost
- 32 zaječí kost
- 33 nálevky
- 34 křížové nálevky
- 35 čepička

Spěnka

- 36 příliš krátká
- 37 příliš dlouhá

Kopyto

- 38 ploché
- 39 plné

- 40 zúžené
- 41 nepravidelné

- 42 schvácené
- 43 rozštěp

Postoj vpředu

- 44 přikleklý
- 45 prohnutý
- 46 sbíhavý
- 47 rozbíhavý
- 48 vbočený
- 49 vybočený
- 50 sevřený
- 51 rozevřený

Postoj vzadu

- 52 sudovitý
- 53 kravský
- 54 sbíhavý
- 55 rozbíhavý
- 56 sevřený
- 57 rozevřený

Pohyb

- 58 strouhání
- 59 stíhání

- 60 rozhazování
- 61 zametání

- 62 kohoutí krok
- 63 nekoord.pohybu

zádi

- 64 plouživý krok

Charakter

- 65 špatný
- 66 bázlivý
- 67 agresivní

Vady chrupu

- 68 předkus
- 69 podkus

Tělesné rozměry a živá hmotnost:

KVH	KVP	OH	Ohol	Vhř	Vkř	Vko	ŠR

ŠHR	PŠP	SŠP	DéP	ŠDT	VKhr	ŽH	ŠDT/KVH

Slovní popis zevnějšku:

(T, R, U, M, P, H, K, L, CH)

Tabulka CELKOVÉHO HODNOCENÍ koní plemene český norik

	Body
Plemenný typ a pohlavní výraz	
Hlava	
Krk	
Stavba těla	
Přední končetiny	
Zadní končetiny	
Krok	
Klus	
Temperament	
Charakter	
CELKEM	: 10 = _____

Datum posouzení _____ Komise _____

Místo _____ Ověřeno _____

Příloha 3.

Drezurní úloha pro zkoušky výkonnosti
posouzení mechaniky pohybu a ovladatelnosti spřežení

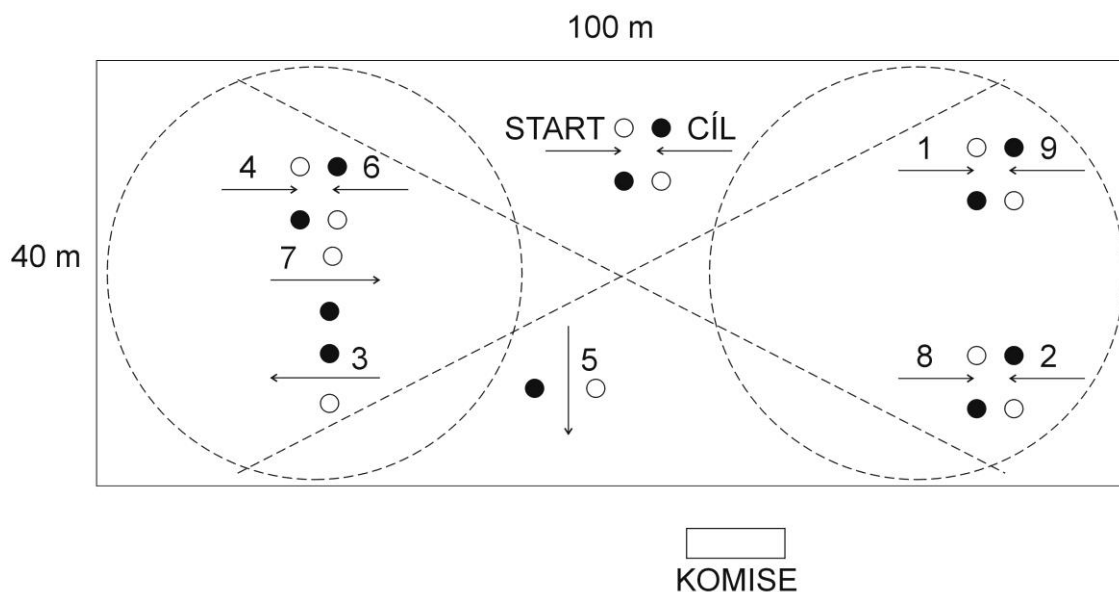
- A - vjezd krokem
- X - obrat na E, stát, pozdrav, krokem vchod
- EH - krok
- H - klus
- A - velký kruh 1x kolem
- KXM - změnit směr – prodloužený klus
- M - klus
- C - velký kruh 1x kolem
- HXF - změnit směr – prodloužený klus
- A - krok
- KXM - krok na volné oprati
- M - krok
- HXF - krok na volné oprati
- F - krok
- A - obrat na X
- X - obrat na E, stát, pozdrav, odchod krokem z obdélníku

Příloha 4.

Plánek trasy vozatajského parkuru

Přímo na ploše drezurního obdélníku (přibližně 100 x 40 m) je vytyčeno 7 průjezdů o šířce asi 50 cm po každé straně vozu.

Plán trasy vozatajského parkuru

Příloha 5.

Tiskopis pro ZKOUŠKY VÝKONNOSTI plemene ČESKÝ NORIK

Místo:.....

Datum:.....

Člen komise:.....

Podpis:.....

Jméno koně								
Výžeh								
Zařazení při zápisu								
Krok								
Klus								
1. zabrání								
2. zabrání								
3. zabrání								
Ovladatelnost								
Součet bodů								
Hodnocení (= Σ : 6)								

Hodnocení je s přesností na 0,1 bodu podle následující stupnice: 10 – vynikající, 9 – velmi dobrý, 8 – dobrý, 7 – téměř dobrý, 6 – uspokojivý, 5 – dostatečný, 4 – nedostatečný, 3 – téměř špatný, 2 – špatný, 1 – velmi špatný.

Krok – posuzuje se prostornost, vydatnost, pružnost a pravidelnost

Klus – posuzuje se prostornost, kmih, pružnost, pravidelnost, schopnost prodloužení

Zabrání – posuzuje se klid při zastavení, plynulost zabrání v přímém směru, reakce na pobídku

Ovladatelnost – posuzuje se reakce na hlasové pomůcky a na vedení opratěmi, klid a pravidelnost pohybu v obrazech, schopnost prodloužení klusu při povolení opratí, nutnost používání biče. Zohledňuje se kvalita temperamentu koní.

Koně jsou předváděni v chomoutových postrojích, na lomeném čtyřkroužkovém hladkém udidle. Při použití jiného udidla se snižuje známka za ovladatelnost. Jsou okováni pantoflicemi nejméně na předních končetinách,

Kočí má tmavé kalhoty, pevnou obuv, světlou košili a případně vestu nebo sako, odpovídající pokrývku hlavy. Za nepříznivého počasí teplé nebo nepromokavé oblečení. Při zkoušce ve voze má kolena zakrytá pokrývkou nebo zástěrou sahající nejméně do poloviny lýtek. Bič drží v ruce.

Pokud ústroj koní nebo kočího neodpovídá požadavkům, nemohou zkoušku výkonnosti absolvovat.

Protokol o zápisu hřebce plemene český norik do HPKH

Místo zápisu: ..... Datum: .....

Členové komise (RPK):

Hřebec:

Jméno hřebce		Životní číslo	
Datum narození		Výžeh / čip	
Otec		Linie	
Matka		Rodina	

Základní tělesné rozměry:

KVH		KVP	
OH		Ohol	
ŠDT		ŠDT/KVH	

Hodnocení exteriéru při výběru – průměr hodnocení členů komise

(minimální požadavek celkem 7,5, jednotlivě 7 bodů):

Plemenný typ a pohlavní výraz		Zevnějšek (H, K, St.t., Př. Z.k)	
Pohyb (krok a klus)		Konstituční vlastnosti (L+CH)	
		CELKEM (součet/4)	

Hodnocení výkonnosti hřebce – průměr hodnocení členů komise

(minimální požadavek celkem 7,5, jednotlivě 7,0 bodů):

Parkur v jednospreží		Distanční jízda	
Spolehlivost v tahu v saních		Ovladatelnost v kládě	
		CELKEM (součet/4)	

Tepová frekvence po distanční jízdě: ..... a po 5 minutách: .....

Majitel hřebce: .....

Podpisy členů komise s vyjádřením souhlasu (nesouhlasu) se zápisem do HPKH:

Předseda komise (RPK): .....

Členové: ....

....

Rozhodnutí o zápisu hřebce plemene český norik do HPKH

(originál pro majitele hřebce, kopie pro RPK)

Místo zápisu..... Datum: .....

Hřebec:

Jméno hřebce		Životní číslo	
Datum narození		Výžeh / čip	
Otec		Linie	
Matka		Rodina	

Byl pro zápis do Hlavního oddílu Plemenné knihy hřebců plemene český norik:

vybrán

nevybrán

Zdůvodnění:

Podpis předsedy komise (RPK): .....

Potvrzení majitele hřebce o převzetí rozhodnutí:

Datum: ..... **Podpis:** .....

Vyjádření majitele k rozhodnutí:

Finanční řád plemenné knihy český norik

Hospodaření plemenné knihy se řídí tímto Finančním řádem, který je součástí Řádu plemenné knihy plemene český norik.

Finanční řád (dále jen FŘ) vydává ASCHK ČR, na základě zásad schválených vrcholným orgánem ASCHK ČR.

1. Účel finančního řádu

Účelem FŘ je stanovit jednotná, platná a kontrolovatelná pravidla finanční účasti majitelů koní zapsaných v PK na tvorbě (a užití) zdrojů nezbytných pro vedení PK.

2. Předmět finanční činnosti a způsob účtování poplatků

Majitelé koní zapsaných v PK se účastní na tvorbě zdrojů formou poplatků za vymezené úkony spojené s vedením PK, jmenovitě za:

- a) Vstupní zápis majitele koní do plemenné knihy – složenkou na základě přihlášky koně do PK
- b) Označení hříběte
- c) Zápis klisny do plemenné knihy
- d) Zápis hřebce do plemenné knihy
- e) Oprávnění plemeníka k plemenitbě či inseminaci na příslušný rok
- f) Potvrzení o původu koně a zootechnické osvědčení
- g) Výpis z plemenné knihy
- h) Sankce
- i) Změna majitele

Fakturace se řídí obecně závaznými předpisy. Neplacení faktur má za následek, vedle opatření vyplývajících z obecně závazných předpisů, pozastavení, popř. zrušení zápisu hřebce či klisny.

3. Poplatky

Sazebník poplatků za jednotlivé úkony PK navrhuje a schvaluje vrcholný orgán ASCHK ČR podle aktuální situace. Příjmy dle sazebníku jsou součástí rozpočtu ASCHK ČR a dává se na vědomí valné hromadě. Vydává, popř. prodlužuje ho vrcholný orgán ASCHK ČR, a to na období nejméně jednoho roku a je povinno s ním seznámit všechny členy PK. Schválený sazebník pro dané období tvoří nedílnou součást FŘ.

4. Plátcí poplatků

Plátcí poplatků jsou majitelé koní.

5. Závěrečná ustanovení

FŘ vstupuje v platnost dnem vyhlášeným vrcholným orgánem. Jednotlivé položky mohou být vyhlášovány postupně, v souladu s přípravou nového systému PK a uplatněním příslušných ustanovení.

Sazebník poplatků

Finančního řádu platný pro PK vedené ASCHK ČR

- a) Vstupní zápis do plemenné knihy, sleva pro řádné členy ASCHK
- b) Zápis klisny do plemenné knihy, sleva pro řádné členy ASCHK
- c) Zápis hřebce do PK, sleva pro řádné členy ASCHK
- d) Oprávnění k plemenitbě hřebce pro PK na příslušný rok, sleva pro řádné členy ASCHK
- e) Označení hříběte, potvrzení o původu koně a průkaz koně označeno do 1 roku a označeno později, duplikát, sleva pro řádné členy ASCHK
- f) Výpis z plemenné knihy originál, duplikát, sleva pro řádné členy ASCHK
- g) Ostatní poplatky Změna majitele, Duplikát příp. lístku. Dodatek příp. lístku. Změna jména koně, sleva pro řádné členy ASCHK
- h) Sankce účtované k základnímu poplatku: Zápis klisny mimo svod, sleva pro řádné členy ASCHK

Poznámka:

K uvedeným poplatkům se započítává poštovní poplatek. Cestovné hradí majitel na místě osobě provádějící registraci (zápis). K ceně může být účtován poplatek za nevyzvednutí.

Nevyzvednutí znamená neodebrání si příslušného dokladu při zaslání na dobírku na uvedenou adresu a odebrání až na opětovnou výzvu ASCHK ČR.

Řádný člen s případným nárokem na slevu je takový, který je členem chovatelského svazu sdruženého v ASCHK ČR.